

Vergaderjaar 2023–2024

24 077

Drugbeleid

Nr. 534

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2023

Met deze brief bied ik uw Kamer het rapport «Coffeeshops in Nederland 2022» aan. Dit rapport is de zestiende meting van het aantal coffeeshops in Nederland en het gemeentelijk coffeeshopbeleid (1999–2022). De meting wordt sinds 2012 tweejaarlijks uitgevoerd en aan uw Kamer gestuurd. Het onderzoek is in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid uitgevoerd door het onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau Breuer & IntraVal. Deze brief weergeeft een overzicht van de resultaten van het onderzoek.

Coffeeshops in Nederland

Eind 2022 telde Nederland in totaal 565 coffeeshops verspreid over 102 coffeeshopgemeenten. Dat is er één meer dan het aantal coffeeshops eind 2020 en een daling ten opzichte van eind 2018 toen er 567 coffeeshops waren. De onderzoekers spreken zoals voorgaande jaren van een stabiliserende trend.

Voor het eerst is in deze meting de vraag meegenomen wat voor «type» coffeeshops gevestigd zijn in gemeenten: consumptie-coffeeshops of afhaal-coffeeshops. Onder de 565 coffeeshops die Nederland eind 2022 telt, zijn naar schatting 368 consumptie-coffeeshops en 110 afhaal-coffeeshops. Van de overige 87 coffeeshops is het «type» niet bekend.

Gemeentelijk coffeeshopbeleid

Ten opzichte van de voorgaande meting is het gemeentelijke coffeeshopbeleid weinig veranderd. Vrijwel alle coffeeshopgemeenten hanteren een maximumbeleid waarbij een maximum aantal coffeeshops binnen de gemeentegrenzen wordt toegestaan (99 van de 102 coffeeshopgemeenten).

14 gemeenten, tien minder ten opzichte van de vorige meting, geven aan dat er regionale afspraken zijn gemaakt over het coffeeshopbeleid. De afspraken hebben betrekking op het maximum aantal coffeeshops in de

regio en op het al dan niet (actief) handhaven van het ingezetenen criterium (I-criterium).

Bij de huidige meting is voor het eerst in kaart gebracht of en hoe het Experiment gesloten coffeeshopketen, de coronamaatregelen en het per 1 juli 2022 ingevoerde verbod op rookruimtes mogelijk invloed hebben gehad op het gemeentelijke coffeeshopbeleid. Vijf van de eerste tien deelnemende gemeenten binnen het experiment hebben hun beleid in overeenstemming met het experiment gewijzigd. De coronamaatregelen hebben niet geleid tot beleidswijzigingen, maar lijken wel invloed te hebben gehad op de handhaving. Gemeenten gaven aan dat er minder proactieve controles plaatsgevonden ten aanzien van de landelijke en lokale gedoogcriteria. De controles die wel plaatsvonden waren met name gericht op de naleving van de coronamaatregelen en niet op de gedoogcriteria. Ook het per 1 juli 2022 ingevoerde verbod op rookruimtes in de horeca heeft niet tot beleidswijzigingen geleid. Enkele gemeenten hebben het verbod vermeld als voorwaarde voor een gedoogverklaring. Gemeenten gaven aan wel de indruk te hebben dat het afhalen van cannabisproducten populairder is geworden dan ter plaatse consumeren en koppelen deze ontwikkeling gevoelsmatig aan het verbod.

Bijna alle 102 coffeeshopgemeenten hebben de handhaving van de AHOJG-criteria¹ en de maximale handelshoeveelheid in het beleid opgenomen. Het aantal gemeenten dat het ingezetenen criterium in het beleid heeft staan is met 74,5% gelijk gebleven ten opzichte van 2020. In 96 van de 102 coffeeshopgemeenten is er naast de landelijke gedoogcriteria ook een vestigingscriterium van toepassing. Het afstandscriterium is nog steeds het meest gehanteerde criterium. De meeste gemeenten hanteren een afstand van 250 meter of minder van een coffeeshop tot een onderwijsinstelling.

Toezicht en handhaving

Het praktische toezicht op de coffeeshops is in de meeste gemeenten de gezamenlijke taak van politie en gemeente (63 van de 102 coffeeshopgemeenten). De meeste coffeeshopgemeenten (90,2%) geven aan dat de bestuursrechtelijke sancties voor het overtreden van de van toepassing zijnde gedoogcriteria formeel zijn vastgelegd in een handhavingsarrangement. In 2022 zijn er in totaal 15 overtredingen in 12 gemeenten geconstateerd. Dat zijn er minder dan in 2020 toen 42 overtredingen in 21 verschillende gemeenten werden geconstateerd. Het vaakst werd in 2022 een overtreding van de Maximale handelshoeveelheid geconstateerd (9 keer).

Volgende meting

Vanwege de gestage ontwikkelingen in het gemeentelijk coffeeshopbeleid blijft het landelijke gedoogbeleid ongewijzigd. Het is van belang om inzicht te blijven krijgen in het gemeentelijke coffeeshopbeleid en te monitoren waar en hoeveel coffeeshops zich in Nederland bevinden. Mijn ministerie is dan ook van plan de landelijke meting voort te zetten naast de monitor die in het kader van het Experiment gesloten coffeeshopketen wordt uitgevoerd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yesilgöz-Zegerius

¹ A (geen affichering), H (geen harddrugs), O (geen overlast), J (geen jeugdigen) en G (geen grote hoeveelheden).